

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตย เป็นการศึกษา วิจัยทัศนคติหรือความคาดหวังของข้าราชการตำรวจนครบาลที่มีต่อหลักการความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตย และศึกษาวิถีชีวิตที่บ่งชี้ความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตยในสังคมตามที่ตำรวจเห็น แล้วนำทัศนคติและวิถีชีวิตที่บ่งชี้ความเสมอภาคในสังคมตามที่ตำรวจเห็นมาเปรียบเทียบกับว่าตรงกันหรือไม่

การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ 2 ข้อ คือ

1. ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของข้าราชการตำรวจนครบาล มีผลทำให้มีความคาดหวังหรือทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตยต่างกัน
2. วิถีชีวิตที่บ่งชี้ความเสมอภาคในสังคมตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเห็น ไม่ตรงกับความคาดหวังหรือทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อความเสมอภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตย

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

1. สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของข้าราชการตำรวจนครบาล มีผลทำให้มีความคาดหวังหรือทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตยต่างกัน

ผลการวิจัยเพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ 1 พบว่า ปัจจัยทางสังคม ในด้านอายุ ระดับการศึกษา และอายุราชการ มีผลทำให้ทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตยต่างกัน ส่วนในด้านอื่น ๆ คือ การศึกษาเพิ่ม

เดิม ชั้นยศ ระดับตำแหน่ง อาชีพผู้ปกครอง รวมทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางการเมือง ไม่มีผลต่อทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตยแต่อย่างใด

1.1 ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา การศึกษาเพิ่มเติม ยศ ระดับตำแหน่ง อายุราชการ ภูมิหลังทางครอบครัว

อายุ จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า อายุของตำรวจนครบาลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญ โดย กลุ่มตำรวจนครบาลที่มีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป มีทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตยสูงที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี และที่น้อยที่สุดคือ กลุ่มอายุระหว่าง 30 - 45 ปี ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีในเรื่องการขัดเกลาทางสังคม กล่าวคือ มนุษย์ที่อยู่ในสังคมจะได้รับการขัดเกลาตลอดมาตั้งแต่เกิดจนตาย การอยู่ในสังคมนานต่างกันจึงทำให้บุคคลมีประสบการณ์และถูกขัดเกลาต่างกัน ทำให้มีความคิดเห็นและทัศนคติต่างกัน ซึ่งมีการวิจัยหลายเรื่องพบว่า อายุ มีผลทำให้ทัศนคติของคนเราแตกต่างกัน เช่น การวิจัยในเรื่องตำรวจบ้านกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของ ร้อยตำรวจเอก กัทเขต ครอบบุญ

สำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ตำรวจที่มีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป นั้น เป็นวัยซึ่งถือว่าเป็นช่วงปลายของชีวิตรับราชการตำรวจ ใกล้เคียงเกษียณอายุราชการ ซึ่งจะเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของชีวิต และจะเริ่มคิดถึงบั้นปลายของชีวิตว่าตนเองจะต้องดำเนินชีวิตแบบประชาชนธรรมดา เมื่อเกษียณอายุไปแล้ว สถานภาพที่เคยมีอยู่ในสังคมก็จะหายไป ความมั่นใจในการดำเนินชีวิตในสังคมเช่นในขณะที่รับราชการเป็นตำรวจ จะลดน้อยลงไป จากการมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ขณะที่ยังไม่เกษียณอายุ มีผู้คนให้ความเคารพ ยำเกรง มีเพื่อนร่วมงานที่เป็นตำรวจด้วยกันคอยให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลในด้านต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะหายไป ความคาดหวังที่จะอยู่ในสังคมที่ดี มีความเสมอภาค จึงเกิดขึ้นสูง เป็นไปตามหลักความต้องการพื้นฐาน 5

ประการ ของอับราฮัม มาสโลว์¹ ส่งผลให้ตำรวจที่มีช่วงอายุใกล้เคียง มีทัศนคติที่สนับสนุนหลักการความเสมอภาคสูงสุด ส่วนตำรวจที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นกลุ่มที่เพิ่งจะเริ่มวัยทำงานได้ไม่นาน ทัศนคติที่มีมาอยู่ก่อนมารับราชการตำรวจ ประกอบกับความคาดหวังที่จะอยู่ในสังคมและสภาพแวดล้อมที่มีความเสมอภาค และมีโอกาสก้าวหน้าอย่างเท่าเทียมกันกับบุคคลอื่น ๆ ไม่ถูกเอาเปรียบจากกลุ่มที่มีอาวุโสและมากกว่า โดยเฉพาะในสังคมไทยที่มีค่านิยมในการเคารพ ให้เกียรติ และเชื่อฟัง ผู้มีอาวุโสสูงกว่า ความคาดหวังที่จะให้เกิดความเสมอภาคในสังคมของกลุ่มผู้ที่มีอายุน้อยจึงค่อนข้างมีมาก แต่ก็ไม่ถึงกับพวกที่อยู่ในวัยใกล้เคียง เพราะคาดหวังเพียงอยากให้มีโอกาสในความก้าวหน้า และการทำงานเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ๆ ไม่ถูกเอาเปรียบจากผู้ที่มีอาวุโสสูงกว่าเท่านั้น ส่วนในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30 - 45 ปี ที่มีทัศนคติหรือความคาดหวังสนับสนุนความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตยน้อยที่สุดนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเพราะ ในช่วงอายุระหว่าง 30 - 45 ปี ถือว่าเป็นช่วงวัยกลางคน เป็นวัยที่กำลังทำงาน มีครอบครัวและสร้างฐานะให้มั่นคง ซึ่งฐานะทางสังคมที่ได้รับจากการมีอาชีพเป็นตำรวจ ทำให้รู้สึกที่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคง มีเกียรติในสังคม มีอำนาจและมีสิทธิพิเศษหลายประการ มีคนคอยเกื้อกูลในด้านต่าง ๆ เพราะอยากคบตำรวจไว้เป็นพวก หรือจ้างให้ทำงานพิเศษด้วยอัตราค่าตอบแทนสูงงานไม่หนัก เช่น จ้างให้ไปดูแลรักษาความปลอดภัย ซึ่งประชาชนอาชีพอื่น ๆ ไม่ได้รับสิทธิเช่นนี้ ตำรวจในกลุ่มอายุนี้นี้ จึงปรารถนาที่จะอยู่ในฐานะทางสังคมที่มีโอกาสดีกว่าบุคคลอื่น ๆ อย่างที่เป็นอยู่แล้วเพื่อโอกาสในการสร้างฐานะที่ดีขึ้น ทำให้มีทัศนคติที่สนับสนุนหลักการความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตยน้อยที่สุด

ในเรื่องปัจจัยด้านอายุตัวที่มีผลต่อทัศนคติความเสมอภาคนั้น ผู้วิจัยขอตั้งข้อสังเกตไว้ว่า ตามผลการวิจัยที่เคยมีผู้วิจัยเอาไว้ พบว่า ผู้ที่มีอายุมาก มักจะมีทัศนคติไปในลักษณะอนุรักษนิยม ไม่ค่อยมีความเป็นประชาธิปไตยเหมือนกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งสำหรับผลการวิจัยครั้งนี้กลับมีลักษณะที่ผู้ที่มีอายุมากมีทัศนคติสนับสนุนความเสมอ

¹ อังพร วิชชาวุธ, เอกสารการสอบมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ วิชาจิตวิทยาบุคลิกภาพกับสังคม หน้าที่ 1.

ภาคมากกว่าผู้ที่มิอาชุน้อยกว่า ซึ่งอาจจะเกิดจากปัจจัยในด้านความเชื่อทางศาสนา เข้า
มามีผลต่อทัศนคติก็ได้

ระดับการศึกษา จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระดับ
การศึกษาของตำรวจนครบาล มีความสัมพันธ์กับทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอ
ภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย ตำรวจนครบาลที่ได้รับการ
ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะมีทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคตาม
ระบอบเสรีประชาธิปไตยสูงกว่าตำรวจนครบาลที่ได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายหรือสายอาชีพที่ต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าตำรวจนครบาลที่ได้รับการ
ศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การศึกษา เป็น
กระบวนการขัดเกลามนุษย์อย่างหนึ่ง ทำให้มีทัศนคติแตกต่างกันออกไป ผู้ที่ได้รับการ
ศึกษาสูง มักจะมีความคิดริเริ่ม และมีวิสัยทัศน์ รวมทั้งทัศนคติที่ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาค่า
ประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีประชาชนที่มีการศึกษาสูงเป็นจำนวนมาก

แต่สำหรับผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การบริหารงานของกรม
ตำรวจในปัจจุบันนั้น โครงสร้างที่เป็นหลักประกันในความก้าวหน้าของข้าราชการ
ตำรวจอย่างหนึ่ง คือ ระดับการศึกษาซึ่งมีอิทธิพลต่อข้าราชการตำรวจ ในการที่จะได้รับ
ความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการเป็นอย่างมาก อย่างเช่น ในสมัยก่อน ระดับการศึกษา
ของผู้เข้ารับการศึกษาในโรงเรียนพลตำรวจ ต้องจบการศึกษาเพียงระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น แต่ในปัจจุบันจะต้องจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผลของการ
เปลี่ยนระดับการศึกษาที่จะเข้ารับการอบรมในโรงเรียนพลตำรวจ มีผลทำให้พื้นฐานเงิน
เดือนหลังจากจบการอบรมมาทำงานแตกต่างกันมาก ทำให้ปัจจุบันมีสภาพที่ ตำรวจรุ่น
พี่ที่มียศสูงกว่าและทำงานมาก่อนเป็นเวลาหลายปี กลับมีเงินเดือนที่ใกล้เคียงกับรุ่นน้อง
ที่เพิ่งจบมา บางคนเงินเดือนน้อยกว่ารุ่นน้อง นอกจากนั้นโอกาสในการเรียนต่อใน
ระดับปริญญาตรีก็จะมีแต่ตำรวจรุ่นใหม่ที่จะจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมาแล้วเท่า
นั้น พวกที่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น หากต้องการสอบเป็นนายตำรวจสัญญา
บัตร ก็จะต้องไปเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับระบบการศึกษานอกโรงเรียน
ก่อน จึงจะมีวุฒิเพื่อไปเรียนต่อปริญญาตรีได้ พวกตำรวจชั้นประทวนที่จบการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนปลาย จึงได้เปรียบอย่างมาก ทำให้เกิดความขัดแย้งกันอยู่ในใจ ซึ่งเป็นปัญหาอย่างหนึ่ง ที่ผู้วิจัยพบเห็นอยู่ในแวดวงของตำรวจ ความคาดหวังของตำรวจนกรบาลที่ได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ต้องการให้คนมีโอกาสก้าวหน้าได้เท่าเทียมกับตำรวจรุ่นหลัง ๆ จึงมีสูง และทำให้มีทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาค สูงกว่าตำรวจที่ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสาขาอาชีพที่ต่ำกว่าปริญญาตรีซึ่งอยู่ในภาวะที่ได้เปรียบในเรื่องของความก้าวหน้ามากกว่า

สำหรับการศึกษาระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ก็มีผลทำให้มีโอกาสก้าวหน้าคิดว่าตำรวจที่ศึกษาในระดับปริญญาตรีอย่างมาก เช่น หลักเกณฑ์ในการเลื่อนระดับตำแหน่งเป็นสารวัตร หากจบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ก็จะสามารถลดหลักเกณฑ์ในเรื่องอายุราชการการเป็นรองสารวัตร เหลือเพียง 5 ปี จากปกติ 7 ปี ที่จะสามารถเลื่อนตำแหน่งเป็นสารวัตรได้ไม่ว่าจะทำงานเก่งแค่ไหน นอกจากนั้นแล้ว หลักเกณฑ์ในการแข่งขันเข้าโรงเรียนหลักสูตรสารวัตร หลักสูตรผู้กำกับการ หลักสูตรผู้บังคับการ ก็จะมีคะแนนบวกเพิ่มสำหรับผู้ที่จบการศึกษาสูงกว่าคนอื่น ๆ ทำให้ตำรวจต้องพยายามศึกษาในระดับที่สูงกว่าคนอื่น เพื่อโอกาสในความก้าวหน้าของตน ตำรวจที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จึงมีโอกาสเหนือกว่าคนอื่น ๆ ตำรวจส่วนใหญ่ที่มุ่งหวังความก้าวหน้าเร็วกว่าคนอื่น ๆ จึงต้องคืนรณศึกษาต่อในระดับสูงกว่าปริญญาตรี เพื่อหาความได้เปรียบในการที่จะเจริญก้าวหน้ากว่าคนอื่น ๆ ทัศนคติเกี่ยวกับหลักการความเสมอภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตย จึงต่ำกว่าตำรวจที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ส่วนการศึกษาระดับปริญญาตรีของตำรวจนกรบาล ไม่มีผลต่อทัศนคติความเสมอภาคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะตำรวจที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี มีทั้งตำรวจระดับชั้นประทวนและสัญญาบัตร ทำให้ทัศนคติของตำรวจที่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความหลากหลายแตกต่างกันไป ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรี และตำรวจชั้นประทวนอีกจำนวนมากก็ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีเพื่อหวังที่จะก้าวหน้าเป็นนายตำรวจสัญญาบัตรต่อไป ในกลุ่มของนายตำรวจสัญญาบัตรนั้น จะถือว่าการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นหลักเกณฑ์มาตรฐาน และเนื่องจากมีจำนวนมากเป็นส่วนใหญ่ ตำรวจชั้นประทวนที่ศึกษาต่อระดับ

ปริญญาตรีก็จะมีความรู้สึกว่าได้มีโอกาสดีกว่าตำรวจชั้นประทวนด้วยกันในการก้าวหน้าเป็นนายตำรวจสัญญาบัตร ส่วนกรณีของตำรวจสัญญาบัตรบางคนที่เลื่อนตำแหน่งมาจากชั้นประทวนโดยการศึกษาระดับปริญญาตรี ก็จะมีโอกาสก้าวหน้าและพอใจในความสำเร็จของตนชั้นหนึ่งอยู่แล้ว

ตำรวจนครบาลที่ศึกษาระดับปริญญาตรี บางคนก็เห็นว่าตนอยู่ในพวกของคนส่วนใหญ่และมีความพอใจ ที่มีโอกาสในความก้าวหน้าเท่ากับคนส่วนใหญ่ แต่ก็ยังมีนายตำรวจอีกหลายคนเห็นว่าตนนั้นด้อยโอกาสกว่าพวกที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ทั้ง ๆ ที่พวกที่ได้ศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ได้ใช้เวลาส่วนหนึ่งทุ่มเทให้กับการเรียน ส่วนพวกตนใช้เวลาทุ่มเทให้กับงานเป็นส่วนใหญ่ แต่กลับจะเสียเปรียบในความก้าวหน้าของชีวิตราชการ ดังนั้นตำรวจนครบาลที่ได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จึงมีความหลากหลายและแตกต่างในด้านทัศนคติ จึงไม่สามารถหาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาระดับปริญญาตรีกับทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตยได้อย่างมีนัยสำคัญ

การศึกษาเพิ่มเติม จากการศึกษาและวิเคราะห์ พบว่า การศึกษาเพิ่มเติมของตำรวจนครบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตย ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ด้วยเหตุผลต่อเนื่องจากเรื่องของระดับการศึกษา กรมตำรวจได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในเรื่องของความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ โดยระดับการศึกษามีอิทธิพลสูงในการที่ตำรวจจะได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ และในปัจจุบันก็เป็นที่ยอมรับว่าการเลื่อนตำแหน่งของข้าราชการตำรวจนั้นเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะจำนวนมีมากตำแหน่งมีน้อย ตำรวจจึงต้องพยายามหาคุณสมบัติให้กับตัวเอง โดยการไปศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งงานของตำรวจนครบาล โดยเฉพาะตำรวจท้องที่นั้นจะไม่ค่อยมีเวลาว่าง ตำรวจต้องหาเวลาปลีกตัวไปศึกษาเพิ่มเติม และเท่าที่ผู้วิจัยได้สัมผัสกับชีวิตตำรวจนครบาล พบว่า การศึกษาเพิ่มเติมของตำรวจนั้น มุ่งเน้นไปในลักษณะนำวุฒิการศึกษาเพื่อไปเป็นหลักเกณฑ์ประกอบในการที่จะได้รับความก้าวหน้าของตน เป็นหลัก ไม่ค่อยมุ่งเน้นศึกษาเพื่อให้ได้รับความรู้อย่างจริงจัง กว้างขวาง ขอเพียงศึกษาให้จบก็เพียงพอ เมื่อประเด็นในการศึกษา

มุ่งหวังแต่เพียงเพื่อความก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น เพื่อจะได้มีโอกาสดีกว่าคนอื่น ๆ จึงทำให้การศึกษาเพิ่มเติมไม่ได้ขาดเวลา ให้ตำรวจมีความคิด วิสัยทัศน์ หรือทัศนคติในเรื่องความเสมอภาคที่เปลี่ยนแปลงไป การศึกษาเพิ่มเติมหรือไม่ได้ศึกษาเพิ่มเติม จึงไม่มีผลต่อทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคแต่อย่างใด

ชั้นยศ จากการศึกษาและวิเคราะห์ พบว่า ชั้นยศของตำรวจนครบาลไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งกรณีนี้ผู้วิจัยเห็นว่า สาเหตุที่ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้ เพราะแม้ว่าตำรวจที่ชั้นยศสูงกว่า จะมีโอกาสในด้านต่าง ๆ มากกว่าตำรวจที่มียศน้อยกว่า แต่อย่างน้อยก็มีปัจจัยสำคัญของการเป็นข้าราชการตำรวจ คือมีอำนาจจับกุม ความกฎหมายได้เท่าเทียมกันทุกคนตั้งแต่พลตำรวจถึงพลตำรวจเอก ถือเป็นอำนาจตามกฎหมายที่ตำรวจทุกคนมีโดยไม่ขึ้นกับชั้นยศ นอกจากนั้นในเรื่องการวางตัวให้เหมาะสมตามชั้นยศ ทำให้ตำรวจที่ยศน้อยหลายคนพอใจกับยศของตนเอง เนื่องจากเรื่องบางอย่างตำรวจที่มียศสูงไม่สามารถกระทำได้ ตำรวจที่ยศสูงและยศน้อย จึงมีโอกาสในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไปแต่ละคน ตำรวจยศสูงไม่ได้มีโอกาสดีกว่าตำรวจที่ยศน้อยกว่าในทุกด้าน บางด้านก็มิมีโอกาสดีกว่า บางด้านก็มีโอกาสน้อยกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองที่เจริญอย่างกรุงเทพมหานคร ตำรวจที่ยศน้อยมักมีโอกาสดีกว่าตำรวจยศสูงกว่าในหลาย ๆ ด้าน เช่นสามารถหางานพิเศษทำได้มากกว่า การรับจ้างเฝ้าร้านทอง เฝ้าสถานบริการ ฯลฯ ตำรวจชั้นประทวนบางคนมีรายได้มากกว่านายตำรวจ ทั้ง ๆ ที่ภานีสังกศจะสูงตามชั้นยศ นอกจากนั้นในเรื่องของการโยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งตามหลักเกณฑ์ของกรมตำรวจ ตำรวจที่มียศสูงจะต้องโยกย้ายเปลี่ยนตำแหน่งบ่อย ๆ เพราะเกรงว่าอาจจะไปสร้างอิทธิพล ซึ่งบางครั้งเป็นปัญหาที่ครอบครัวยังจะต้องโยกย้ายตามกันไปตลอดชีวิตราชการ โอกาสต่าง ๆ ของตำรวจยศสูงกับยศน้อยจึงมีมากน้อยเฉลี่ยความแตกต่างกันไป จึงไม่สามารถหาความสัมพันธ์ของชั้นยศกับทัศนคติความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตยได้อย่างมีนัยสำคัญ

ระดับตำแหน่ง จากการศึกษาและวิเคราะห์ พบว่า ระดับตำแหน่งของตำรวจนครบาลไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งกรณีนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ผลการวิจัยในเรื่องระดับตำแหน่งจะผูกโยงกันอยู่กับเรื่องชั้นยศเป็นหลัก จึงได้ผลการวิจัยที่มีลักษณะคล้ายกัน

ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้ที่มีระดับตำแหน่งต่ำกว่าและสูงกว่า ต่างมีโอกาสในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป เช่นเดียวกับปัจจัยในเรื่องของชั้นยศตามที่ได้กล่าวไว้แล้ว เพราะยศกับตำแหน่งของตำรวจจะเป็นไปในแนวเดียวกัน ซึ่งแม้ว่าผู้ที่มีตำแหน่งสูงกว่าจะมีอำนาจบังคับบัญชา และได้รับโอกาสต่าง ๆ มากกว่าผู้ที่มีตำแหน่งต่ำกว่าก็ตาม แต่นโยบายของกรมตำรวจ ที่โยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งของผู้ที่มีระดับตำแหน่งสูงมากกว่าผู้ที่มีระดับตำแหน่งน้อย เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาสร้างอิทธิพล โดยเฉพาะชั้นประทวน และพลตำรวจจะอยู่จนเกษียณ ไม่มีการโยกย้าย หากไม่มีปัญหาในการทำงาน ทำให้ความรู้สึกมั่นใจในตำแหน่งและครอบครัว ที่อยู่ มีแตกต่างกันไป รวมทั้งความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์ในพื้นที่ ที่ตำรวจตำแหน่งต่ำกว่ามักมีสูงกว่าผู้บังคับบัญชาของตน ทำให้เกิดการถ่วงดุลย์ในเรื่องการใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชา เนื่องจากต้องเป็นไปในลักษณะขอความร่วมมือกัน

นอกจากนั้น นโยบายการลงโทษผู้บังคับบัญชาเป็นหลัก ก็เป็นสิ่งที่ทำให้ตำรวจที่มีตำแหน่งสูงเกิดความไม่มั่นคงในตำแหน่งของตน แม้แต่ในเรื่องที่ผู้ได้บังคับบัญชาของตน ไปกระทำความผิดโดยคนไม่รู้เห็นและไม่สามารถติดตามพฤติกรรมผู้ได้บังคับบัญชาได้ตลอดเวลาทั้งวันทั้งคืน และผู้ได้บังคับบัญชาก็มีจำนวนมาก ก็จะต้องถูกลงโทษทางวินัยไปด้วย

ดังนั้นสิ่งที่ผู้ที่มีตำแหน่งสูงและตำแหน่งต่ำกว่า จะมีโอกาสได้รับจึงแตกต่างกันน้อยลงเลยกันไป ทำให้ปัจจัยด้านตำแหน่ง ไม่มีผลต่อความคาดหวังในเรื่องของความเสมอภาค

อายุราชการ จากการศึกษาและวิเคราะห์ พบว่า อายุราชการของตำรวจนครบาลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคในระบอบ

เสรีประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญ โดย กลุ่มตำรวจนครบาลที่มีอายุราชการมากกว่า 20 ปีขึ้นไป มีทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตย สูงกว่า กลุ่มที่มีอายุราชการน้อยกว่า 10 ปี และกลุ่มที่มีอายุราชการระหว่าง 10 - 20 ปี

ผู้วิจัยเห็นว่า ในกลุ่มของตำรวจนครบาลที่ทำงานมานานเป็นระยะเวลา มากกว่า 20 ปี จะมีประสบการณ์และมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ในสังคมมายาวนาน ทำให้เริ่มมองเห็นและรู้สำนึกและเห็นภาพความจริงของสังคมที่ไม่ค่อยมีความเสมอภาค มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ และยาวนานพอที่จะเห็นความไม่เสมอภาคภายในการทำงานของตำรวจเองด้วย เริ่มนึกถึงสังคมที่ตนจะต้องอาศัยอยู่หลังเกษียณอายุราชการ และนึกถึงบุคคลในครอบครัว และเด็กรุ่นหลัง จึงทำให้เกิดความคาดหวังอยากเห็นความเสมอภาคในสังคมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตำรวจนครบาลที่ทำงานมาน้อยกว่า 10 ปี ยังถือว่าเป็นกลุ่มที่ยังใหม่ต่อการเป็นตำรวจ รู้สึกยินดีและพอใจกับอำนาจที่ตนมีตามกฎหมาย เหนือคนอื่น ๆ ซึ่งนำมาซึ่งสิ่งต่าง ๆ อีกมากมาย และยังพบเห็นความไม่เสมอภาคต่าง ๆ ในสังคม และในสังคมตำรวจเองไม่มากนัก ส่วนตำรวจนครบาลที่อายุราชการระหว่าง 10 - 20 ปี นั้น ก็ยังถือว่าอยู่ในช่วงกลาง ๆ เป็นช่วงที่สังคมนิยมในอาชีพของตนมาได้นานพอสมควร ประกอบกับเป็นช่วงที่กำลังสร้างครอบครัว สร้างฐานะ จึงพยายามใช้ประโยชน์จากการเป็นตำรวจ ช่วยเหลือในการสร้างครอบครัวและฐานะของตนอย่างเต็มที่ ความที่เป็นตำรวจมานานพอสมควรยิ่งเห็นอำนาจและบารมีของตนมากขึ้นไปอีก ทั้ง 2 กลุ่มนี้ จึงมีทัศนคติหรือความคาดหวังเกี่ยวกับเรื่องความเสมอภาคน้อยกว่ากลุ่มที่มีอายุราชการมากกว่า 20 ปีขึ้นไป

อาชีพผู้ปกครอง จากการศึกษาและวิเคราะห์ พบว่า อาชีพของผู้ปกครองของตำรวจนครบาลไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญ โดยในครั้งแรกผู้วิจัยที่ได้พิจารณาว่าอาชีพของผู้ปกครองน่าจะมีผลต่อทัศนคติของตำรวจนครบาลในเรื่องเกี่ยวกับความเสมอภาค เพราะตามทฤษฎีของการขัดเกลาทางสังคม สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหนึ่งที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการขัดเกลาทางสังคม แต่กรณีจากผลการวิจัย

ครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การที่บุคคลสมัครใจเข้ารับราชการตำรวจ แสดงว่าบุคคลผู้นั้นจะต้องมีก่านิยมอย่างใดอย่างหนึ่งต่ออาชีพตำรวจ ซึ่งต้องยอมรับว่า ความสนใจของผู้ที่ต้องการเป็นบุคคลในเครื่องแบบของตำรวจ คือ การมีสิทธิและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และเป็นความชื่นชมยินดีของวงการทั่วไปที่มีต่อ ตำรวจ² ผู้ที่สมัครใจเข้ารับราชการตำรวจส่วนใหญ่ จึงมีแนวโน้มที่จะต้องการมีสิทธิและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเหนือกว่าบุคคลอื่น ๆ ทั่วไป ซึ่งผู้ปกครองของผู้สมัครรับราชการตำรวจส่วนใหญ่ก็คิดเช่นนั้น มีแนวโน้มเป็นพวกอำนาจนิยม มักปลุกฝังหรือสนับสนุนบุตรหลานของตนในเรื่องเกี่ยวกับอำนาจ มากกว่าเรื่องความเสมอภาคอยู่แล้ว แม้ว่าอาชีพของผู้ปกครองจะแตกต่างกัน แต่ในสังคมปัจจุบัน การเอาตัวรอดในสังคม มักจะต้องมีสิ่งหนึ่งที่ได้เปรียบบุคคลอื่น ๆ การปลุกฝังเพื่อให้ลูกหลานสามารถเอาตัวรอดในสังคมปัจจุบันได้ จึงมีลักษณะคล้ายคลึงกันไม่ว่าผู้ปกครองจะประกอบอาชีพใด ทำให้อาชีพของผู้ปกครองไม่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องความเสมอภาคแต่อย่างใด

1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ของครอบครัว และ การมีงานพาหนะส่วนตัว

รายได้ของครอบครัว จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า รายได้ของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจากผลการวิจัยของนักวิชาการตะวันตก Milbrath and Goel พบว่า กลุ่มที่มีความมั่งคั่ง มั่นคงทางเศรษฐกิจ มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าคนที่มั่งคั่งน้อย ซึ่งน่าจะเป็นไปตามหลักการของมาสโลว์³ ในเรื่องความต้องการพื้นฐาน 5 ประการ กล่าวคือ เมื่อมนุษย์ไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับเรื่องปากท้อง เรื่องความปลอดภัย เรื่องความรัก หรือเรื่องศักดิ์ศรีอีกต่อไป

² ประเสริฐ เกษมธาดา, ตำรวจและสังคม (กรุงเทพมหานคร : สุทรไพศาล, 2521) หน้า 4.

³ ชัยพร วิชาพร, เอกสารการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช ชุดวิชามนุษยสัมพันธ์สังคม หน่วยที่ 1.

มนุษย์จะพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เจริญงอกงามมากที่สุดและจะเริ่มคิดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมรอบตัว ฯ ล ฯ

แต่สำหรับผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าแม้รายได้ของครอบครัว ค่าครองชีพแต่ละคนจะแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาถึงสภาพความเป็นจริง รายได้ที่แตกต่างกันนั้นกลับไม่เป็นผลทำให้ค่าครองชีพมีความรู้สึกมั่นคงในฐานะแตกต่างกันเลย ซึ่งน่าจะเป็นเพราะค่าตอบแทนหรือเงินเดือนของค่าครองชีพน้อยมาก เมื่อเทียบกับภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ และการดำรงเกียรติในสังคม แม้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะพิจารณารายได้ให้รวมถึงรายได้อื่น ๆ ของค่าครองชีพและรายได้ของภรรยาด้วย แต่ในการทำงานเพื่อให้ได้ค่าตอบแทนในการดำรงชีวิตนั้น ผู้รับค่าตอบแทนจะต้องได้รับค่าตอบแทนของตนเองอย่างเพียงพอ จึงจะรู้สึกว่าได้รับค่าตอบแทนคุ้มค่ากับการทำงาน หากรายได้ของตนเองไม่คุ้มค่ากับการทำงานแล้ว แม้รายได้อื่น ๆ ซึ่งเป็นรายได้เสริมหรือรายได้ที่เป็นของภรรยาจะมีจำนวนมากก็ตาม แต่ก็ก็จะเกิดความรู้สึกถดถอยในการทำงานตามปกติของคน

การดำรงเกียรติในสังคมของค่าครองชีพในปัจจุบัน นับว่าต้องมีค่าใช้จ่ายในเรื่องของภาษีสังคมสูง โดยเฉพาะนายค่าครองชีพชั้นสูงขึ้นไป แม้ว่าจะมีเงินเดือนหรือรายได้สูงกว่าค่าครองชีพชั้นผู้น้อย แต่ภาษีสังคมก็มากตามไปด้วย ประกอบกับการทำงานของค่าครองชีพทั้งที่ในปัจจุบันนั้น มีความจำเป็นจะต้องใช้จ่ายเงินส่วนตัวในการทำงานตลอดเวลา ทั้งเพื่อการแก้ไขปัญหาค่าครองชีพในการทำงาน และเพื่อการบริหารงานให้ถูกลงไป ยังมีตำแหน่งสูง แม้เงินเดือนจะสูง แต่ก็จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา และการบริหารงานทุกด้าน ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้จึงสูงมาก

ผู้วิจัยจึงขอให้ความเห็นสรุปผลการวิจัยนี้ ว่าเนื่องจากเงินเดือนหรือค่าตอบแทนสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ค่าครองชีพทั้งที่ไม่เพียงพอที่จะทำให้ค่าครองชีพบุคลากรรู้สึกว่า ได้รับค่าตอบแทนคุ้มค่าและเสริมสร้างความมั่นคงให้กับฐานะของคนได้ ความมั่นใจในรายได้เพื่อที่ค่าครองชีพจะไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับเรื่องปากท้อง เพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เจริญงอกงามมากที่สุดและจะเริ่มคิดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมรอบตัว

จึงไม่แตกต่างกัน ทำให้รายได้ของครอบครัวตำรวจนครบาลที่แตกต่างกันไม่มีผลทำให้ทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคแตกต่างกัน

การมียานพาหนะส่วนตัว จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การมียานพาหนะส่วนตัว ไม่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กรณีนี้ก็มีลักษณะเป็นไปในแนวทางเช่นเดียวกับเรื่องของรายได้

จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัย พบว่ายานพาหนะส่วนตัวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออาชีพตำรวจ โดยเฉพาะตำรวจท้องที่ ทั้งนี้เพราะ การทำงานของตำรวจท้องที่นั้น ไม่มีเวลาการทำงานแน่นอน จะมีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้าเวรตลอดเวลา 24 ชั่วโมง นอกจากนั้นอาจมีการระดมพลฉุกเฉินเมื่อใดก็ได้ ประกอบกับที่พักอาศัยของทางราชการไม่เพียงพอ ทำให้ตำรวจจำนวนมากต้องมีที่พักอยู่นอกที่ตั้ง การเดินทางมาทำงานในเวลาที่ไม่แน่นอนจึงจำเป็นต้องพึ่งยานพาหนะส่วนตัว ในบางครั้งจะต้องใช้ยานพาหนะส่วนตัวในการปฏิบัติงานให้กับราชการ ตำรวจทุกคนจึงต้องคันรนเพื่อที่จะต้องหาทางมียานพาหนะส่วนตัว คนที่ไม่มีเงินเพียงพอก็ต้องหาทุ้มเงินมาเพื่อหาซื้อยานพาหนะส่วนตัว ซึ่งมีความสำคัญเช่นเดียวกับปัจจัย 4 มิฉะนั้นจะเกิดความลำบากและเป็นอุปสรรคอย่างมากในการประกอบอาชีพ แต่อย่างไรก็ตาม จากการวิจัยพบว่า การมียานพาหนะส่วนตัวหรือไม่มี ไม่มีผลต่อทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคแต่อย่างใด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า มีเหตุผลเช่นเดียวกับผลการวิจัยในเรื่องของรายได้ กล่าวคือ การมียานพาหนะส่วนตัวของตำรวจนั้น มุ่งหมายเพื่อรองรับการไปปฏิบัติหน้าที่ของคนเป็นหลัก เพราะอาชีพตำรวจนั้นไม่ค่อยมีเวลาส่วนตัว การที่จะใช้ยานพาหนะเพื่อมุ่งไปทำกิจกรรมอย่างอื่นเป็นหลักนั้น ไม่ค่อยพบเห็น แต่ตำรวจจะต้องใช้ค่าใช้จ่ายส่วนตัวในการจัดหาพาหนะดังกล่าวเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ความมั่นใจในรายได้เพื่อที่ตำรวจจะไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับเรื่องปากท้อง เพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เจริญงอกงามมากที่สุดและจะเริ่มคิดเรื่องเกี่ยวกับสังคมนรอบตัว จึงไม่แตกต่างกับผู้ที่ไม่มียานพาหนะส่วนตัว (ซึ่งผู้วิจัยคาดว่า เป็นพวกที่รายได้ไม่เพียงพอในการที่จะจัดหาพาหนะส่วนตัวได้จริง ๆ)

1.3 ปัจจัยทางการเมือง ได้แก่ ความสนใจและติดตามข่าวสารด้านการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ซึ่งจากการศึกษาและวิเคราะห์ พบว่า ความสนใจและติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตย

จากสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ว่าความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง มีอิทธิพลต่อทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตย เนื่องจากในปัจจุบัน ผลของยุคสังคมข้อมูลข่าวสาร ทำให้มีการติดตามข่าวและเสนอข่าวสารทางการเมืองตลอดเวลา เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวในทางการเมืองมากขึ้น แต่จากผลการวิจัย พบว่าความสนใจการเมืองที่แตกต่างกันของตำรวจนครบาล กลับไม่มีผลต่อทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคแต่อย่างใด ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า เนื่องจากโดยสภาพของการเป็นข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีโครงสร้างขององค์กรและวินัยที่เข้มแข็ง ถูกปลูกฝังมาเป็นเวลานาน ทำให้ข้าราชการตำรวจไม่สามารถแสดงความคิดเห็นหรือความต้องการทางการเมืองได้อย่างเต็มที่ นอกจากนั้น การเป็นเจ้าหน้าที่ที่ต้องรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง จึงต้องวางตัวเป็นกลางตลอดเวลา ไม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองเกิดขึ้นอย่างไร แม้ในบางครั้งผลทางการเมืองจะกระทบต่อวิถีชีวิตของข้าราชการตำรวจโดยตรง ก็ไม่มีใครกล้าออกมาเรียกร้องหรือแสดงความคิดเห็น ต้องรับสภาพทุกอย่างที่เป็นไป ความสนใจการเมืองของตำรวจจึงเป็นในลักษณะที่รู้ว่า คนไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว ไม่ว่าเรื่องของการเมืองนั้นจะเกี่ยวพันหรือมีผลกระทบในเรื่องความเสมอภาคของสังคมอย่างไร โดยถือว่าการเมืองเป็นเรื่องของผู้บังคับบัญชา เป็นเรื่องของผู้ใหญ่ในบ้านเมืองหรือของรัฐบาล ที่จะต้องแก้ปัญหาและดำเนินการ ความสนใจการเมืองของตำรวจจึงมีลักษณะเพื่อรับรู้ความเป็นไปทางการเมืองมากกว่า ไม่ลึกซึ้งพอที่จะกระตุ้นให้มีผลกระทบต่อทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคได้

2. การพิสูจน์สมมติฐานที่ 2 วิถีชีวิตที่บ่งชี้ความเสมอภาคในสังคมตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเห็น ไม่ตรงกับความคาดหวังหรือทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อความเสมอภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตย

จากผลการวิจัยเพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของทัศนคติสนับสนุนหลักการความเสมอภาคของตำรวจนครบาลมีค่าเท่ากับ 3.86 และค่าเฉลี่ยของวิถีชีวิตที่บ่งชี้ความเสมอภาคในสังคมตามที่ตำรวจนครบาลเห็น มีค่าเท่ากับ 3.53 แสดงถึงว่า ทัศนคติหรือความคาดหวังเกี่ยวกับความเสมอภาคในระบบเสรีประชาธิปไตยของตำรวจนครบาล มีสูงกว่า วิถีชีวิตที่บ่งชี้ความเสมอภาคในสังคมตามที่ตำรวจนครบาลเห็น เราจึงยอมรับสมมติฐานที่ 2 ในการวิจัยครั้งนี้ และสามารถจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

2.1 ในด้านการเมือง พบว่า ค่าเฉลี่ยของวิถีชีวิตที่บ่งชี้ความเสมอภาคในสังคมตามที่ตำรวจเห็น มีค่าเท่ากับ 3.55 และค่าเฉลี่ยของทัศนคติหรือความคาดหวังในเรื่องการสนับสนุนความเสมอภาคตามระบบเสรีประชาธิปไตย มีค่าเท่ากับ 3.75 ซึ่งหมายถึง ตำรวจนครบาลมีทัศนคติหรือความคาดหวังในเรื่องความเสมอภาคตามระบบเสรีประชาธิปไตยในด้านการเมือง สูงกว่า วิถีชีวิตที่บ่งชี้ความเสมอภาคในสังคมตามที่ตำรวจเห็น

2.2 ในด้านสิทธิของพลเมือง พบว่า ค่าเฉลี่ยของวิถีชีวิตที่บ่งชี้ความเสมอภาคในสังคมตามที่ตำรวจเห็น มีค่าเท่ากับ 3.61 และค่าเฉลี่ยของทัศนคติหรือความคาดหวังในเรื่องการสนับสนุนความเสมอภาคตามระบบเสรีประชาธิปไตย มีค่าเท่ากับ 3.85 ซึ่งหมายถึง ตำรวจนครบาลมีทัศนคติหรือความคาดหวังในเรื่องความเสมอภาคตามระบบเสรีประชาธิปไตยในด้านสิทธิของพลเมือง สูงกว่า วิถีชีวิตที่บ่งชี้ความเสมอภาคในสังคมตามที่ตำรวจเห็น

2.3 ในด้านความเท่าเทียมกันต่อหน้ากฎหมาย พบว่า ค่าเฉลี่ยของวิถีชีวิตที่บ่งชี้ความเสมอภาคในสังคมตามที่ตำรวจเห็น มีค่าเท่ากับ 3.83 และค่าเฉลี่ยของทัศนคติหรือความคาดหวังในเรื่องการสนับสนุนความเสมอภาคตามระบบเสรีประชาธิปไตย มีค่าเท่ากับ 4.10 ซึ่งหมายถึง ตำรวจนครบาลมีทัศนคติหรือความคาดหวังในเรื่องความเสมอภาคตามระบบเสรีประชาธิปไตยในด้านความเท่าเทียมกันต่อหน้ากฎหมาย สูงกว่า วิถีชีวิตที่บ่งชี้ความเสมอภาคในสังคมตามที่ตำรวจเห็น

2.4 ในด้านการสนับสนุนการปกครองนิติรัฐ พบว่า ค่าเฉลี่ยของวิถีชีวิตที่บ่งชี้การสนับสนุนการปกครองนิติรัฐในสังคมตามที่ตำรวจเห็น มีค่าเท่ากับ 3.32

และค่าเฉลี่ยของทัศนคติหรือความคาดหวังในเรื่องการสนับสนุนการปกครองนิติรัฐ มีค่าเท่ากับ 3.49 ซึ่งหมายถึง คำรายนครบาลมีทัศนคติหรือความคาดหวังในด้านการสนับสนุนการปกครองแบบนิติรัฐ สูงกว่า วิธีชีวิตที่บ่งชี้การสนับสนุนการปกครองแบบนิติรัฐในสังคมตามที่สำรวจเห็น

จากผลการวิจัย อธิบายได้ว่า แม้ค่าเฉลี่ยทัศนคติความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตย และวิธีชีวิตที่บ่งชี้ความเสมอภาคตามที่สำรวจเห็น มีลักษณะค่อนข้างไปในทางสนับสนุนหลักการความเสมอภาค ฯ แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีความแตกต่างกันอยู่ ในทุก ๆ ด้าน โดยความแตกต่างของความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตย ในด้านความเท่าเทียมกันต่อหน้ากฎหมายมากที่สุด รองลงมาคือด้านสิทธิของพลเมือง ด้านการเมือง และด้านการสนับสนุนการปกครองแบบนิติรัฐ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติความเสมอภาค ซึ่งทำให้เห็นว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติความเสมอภาคในระบอบเสรีประชาธิปไตย ปัจจัยใดที่ไม่มีอิทธิพล รวมทั้งสาเหตุที่น่าจะมีผลต่อปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้ผลการวิจัยที่ผู้เกี่ยวข้องควรพิจารณา เช่น ควรจะมีการศึกษาและปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของกรมตำรวจในเรื่องการนำเอาวุฒิการศึกษา มาประกอบการพิจารณาในเรื่องความก้าวหน้าของข้าราชการตำรวจและการให้โอกาสในการศึกษาต่อ มีการปรับปรุงเรื่องค่าตอบแทน สวัสดิการต่าง ๆ อีกทั้งการให้การอบรมและปลูกฝังอุดมการณ์ของตำรวจ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติในเรื่องความเสมอภาคของตำรวจให้ดีขึ้น

2. ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการทุกหมู่เหล่า ซึ่งมีหน้าที่หลักในการให้บริการกับประชาชนในด้านต่าง ๆ สมควรคำนึงถึงหลักการความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตยเป็นหลัก เพื่อเป็นการเสริมสร้างและสนับสนุนระบอบการปกครอง

ประชาธิปไตยซึ่งถือว่าเป็นการปกครองเพื่อประชาชน ทุกส่วนราชการจึงควรให้การปลูกฝังอบรม ให้ข้าราชการมีความสำนึกในอุดมการณ์ความเสมอภาค การออกระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ก็ต้องคำนึงถึงความเสมอภาคด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายโดยตรงและการปฏิบัติหน้าที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเสมอภาคได้มาก

3. จะต้องมีการกระตุ้นให้ประชาชนในสังคม รู้จักรักษาสิทธิความเสมอภาคของตน และเรียกร้องให้เกิดความเท่าเทียมกันตามระบอบเสรีประชาธิปไตย

4. ทุกคนในสังคมจะต้องช่วยกันสนับสนุน ให้มีการประพฤติปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตย มากยิ่งขึ้น เพื่อลดความแตกต่างระหว่างทัศนคติหรือความคาดหวัง และการประพฤติปฏิบัติ ในเรื่องของความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตย โดยจะต้องเร่งในด้านความเท่าเทียมกันต่อหน้ากฎหมายมากที่สุด รองลงมาคือด้านสิทธิของพลเมือง ด้านการเมือง และการสนับสนุนการปกครองนิติรัฐ ตามลำดับ

5. ในระบบการศึกษาทุกระดับ ควรมุ่งเน้นและเสริมสร้างให้นักเรียน นักศึกษา เข้าใจตระหนักถึงความสำคัญของความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตย ไม่ใช่แค่เพียงให้ความรู้ทางวิชาการ เพื่อขัดเกลาทัศนคติเกี่ยวกับความเสมอภาคของนักเรียน นักศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

6. ในการศึกษาเกี่ยวกับ เรื่องความเสมอภาคตามระบอบเสรีประชาธิปไตย นั้น แม้ว่าผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษากลุ่มประชากรที่มีอาชีพตำรวจ จะทำให้มองเห็นสภาพสังคมได้ดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ เพราะโดยสภาพอาชีพต้องคลุกคลีและพบกับบุคคลทุกระดับทุกเรื่อง ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง ก็ตาม แต่หากได้มีการศึกษากลุ่มประชากรอื่น ๆ ก็จะสามารถนำมาเปรียบเทียบ และสามารถอธิบายเชื่อมโยงถึงปัจจัยต่าง ๆ ได้ เช่น หากศึกษา กลุ่มนักธุรกิจแล้วอาจจะได้ผลการวิจัยแตกต่างกันไป โดยมีเหตุผลต่างกัน ก็สามารถนำเอาผลการวิจัย และเหตุผลต่าง ๆ มาสนับสนุนหรือเพิ่มมุมมองได้มากยิ่งขึ้น